...ы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 224 (6414)
НОЯБРИИН
14
СРЕДА
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

АРАДАЙ ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГА ТУХАЙ СТАЛИНСКА АНХАРАЛ ОРОЛДОЛГО

Манай орон дотор хүнүүд эгээл эртэ капитал мүн гэжэ нүхэр Сталин һургана. Тиимэһээ хүнүүдэй ажана тэниглэн байдал ба зол жаргал тухай Ленин — Сталинай партии, советскэ правительство тон ехэ анхарал оролдолго гаргана.

Арадай ажахын ургахатай хамта манай орон дотор ажалшадай материальна байдал, хүн зоной элүүрые хамгаалга саг үргэлжэ һайжарна. Советскэ гүрэн болбол ажалшадай элүүрые хамгаалгын хэрэгтэ жэл бүри улам ехэ мүнгэ зөөри гаргашална, эмнэлгын газарнуудые саг үргэлжэ олошоруулжа, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые олоор бэлэдхэнэ.

Арадай элүүрые сахиха хэрэгтэ партии, правительствын ходоодоо анхаралаа табижа байһанай ашаар манай хойто тээхи үедэ энэ талаар гайхамшагта амжалтанууд туйлагдаа. Орон доторнай 1940 онойхитой сасуулбал хүнэй үхэлгэ хоёр дахин үсөөрһэн ба үхибүүдэй үхэлгэ бүри ехээр хороһониинь тон баясхалантай байна. СССР-эй хүн зоной жэл бүриин ургалтань 1940 оной хүн зоной ургалтые һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо үлүүлжэ, 3 миллион үлүүтэй душ болоо. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ бурят-монгол арад харанхы мунхаг, зоболонто байдалда байгаа. Бурят зоной дунда элдэб үбшэнүүд ехээр таранхай, тэдэнэр эмнэлгын ямаршье туһаламжа абадаггүй һэн. Тэдэнэй олонхинь бөөнэр хадаа ажалшадые мүлжэхэ, доромжолхо ябадалдань хэмэд ноёдто туһалжа, хүн зоной бэеые зобоожо, хоролжо байгаа бэлэй.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ республика доторнай арадай элүүрые хамгаалгын хэрэг тон ехээр хүгжөө. Эмнэлгын газарнуудай тоо тоошээлэшэгүй олон болоо. Городуудта ба аймагай центрнүүдтэ бии байһан эмнэлгын олон эмхи зургаануудһаа гадна, сомоной, сельскэ Совет бүхэндэ врачебнэ амбулатори гү, али фельдшерско-акушерскэ пункт бии байна. Дайнай урда тээхи 1940 онтойшье сасуулбал, мүнөө үедэ больницанууд, түрэлгын гэрнүүд, хүүгэдэй яслинууд ба садуул, амбулаторинууд, фельдшерско-акушерскэ пунктнууд болон эмнэлгын бусад эмхи зургаануудай тоо нилээд олошороо. Түрэхэ эхэнүүдтэ, үхибүүдтэ ехэ туһаламжа үзүүлэгдэнэ.

Республика доторнай хэдэн курортнууд ба амаралтын гэрнүүд хүдэлмэрилнэ.

Өөрынгөө ажалда дуратай, арадай элүүрые сахиха хэрэгтэ бүхы мэргэжэл шадабаряа үгэдэг олон медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, урган гараа. Арад зоной дунда ехэ хүндэтэй болоһон эрхим врачууд нүхэд Т. И. Семенова, Р. Раднаев, Е. М. Никифорова, Н. Соснина, К. Д. Шопхоев, И. Барбаков, А. М. Дудин, Ф. Корягина болон бусадай нэрэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Мүнөө дайнай урда тээхидэ орходоо хоёрһоо дүү дахин олон врачууд ба дунда эрдэмтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд республика доторнай хүдэлмэрилнэ.

Эдэ бүгэдэ хадаа эмнэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие, хүн зондо медицинскэ туһаламжа хүргэлгые улам һайжаруулха арга олгоһон байна.

Гэбэшье, республика доторнай арадай элүүрые хамгаалгын хэрэгые эмхидхэлгэдэ үшөө олон дутуунууд бии байна. Элүүрые хамгаалгын органууд болбол арадай эрилтые гүйсэд хангажа шаданагүй. Һаяхан болоһон БМАССР-эй Верховно Соведэй сесси республикын элүүрые хамгаалгын Министерствын ба тэрэнэй органуудай хүдэлмэриин ехэ дутагдалнуудые шүүмжэлүүлээд, республика дотор элүүрые хамгаалга саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалба.

Республикын элүүрые хамгаалгын Министерство аймагуудтахи ба районуудтахи таһагуудаа, эмнэлгын эмхи зургаануудые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилдэг, тэдэнэй хүдэлмэриие хододоо хинан шалгажа байдаггүй, тэдэндэ бодото туһаламжа багаар үзүүлдэг байна. Министерство ба тэрэнэй нютагай органууд хадаа хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ, ажалшадай гомодол хаража үзэхэ хэрэгтэ хойрог нобшо ябадал үшөөл гаргана. Министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд аймагуудаар үсөөн ябадаг, тиимэһээ тэндэхи байдалые һайнаар мэдэдэггүй юм. Элүүрые хамгаалгын Министерство, тон түрүүн, өөрынгөө аппарадай ба аймагуудтахи таһагуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха уялгатай.

Хүдөө нютагуудай хүн зондо, илангаяа малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ мэргэжэлтэй һайн медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар ехэ дутагдалнууд бии. Аймагай ба участково больницануудта ажалшадые эмнэлгын хүдэлмэриин шанар үшөөл хангалтагүй байһаар. Аймагай центрын врачууд участогуудаар, илангаяа малай холын фермэнүүд ба гүүртэнүүдээр тон үсөөн ябадаг, тэндэхи санитарна байдалые шалгадаггүй шахуу. Мүн промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдые медицинскэ талаар хангаха хүдэлмэри ехэ дутагдалтай байна. Эмнэлгын бүхы эмхи зургаануудай, бүхы врачуудай ба медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго хадаа хүдөө нютагуудай хүн зониие ба промышленна предприятинуудтахи ажалшадые медицинскэ хангалга улам һайжаруулха ябадал болоно.

Республика дотор, илангаяа хүдөө нютагуудта, хүн зоной дунда санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа ажалшадай дунда санитариин ба ариг сэбэрэй талаар лекци ба хөөрэлдөөнүүдые хододоо үнгэргэжэ байха ёһотой.

Элүүрые хамгаалгын Министерство, тэрэнэй нютагуудтахи органууд, мүн аймагуудай ба районуудай, сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ажаһуудалай зохид һайн услови бии болгохын, тэдэнэй салин хүлһые саг соонь түлэдэг байхын тула хододоо анхаралаа табижа байха уялгатай.

Советскэ правительство хадаа элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудые олошоруулхын тула ехэ мүнгэ зөөри табина. Энээниие гүйсэдөөр хэрэглэн, түсэбөөр хараалагдаһан бүхы барилгануудые барижа, саг болзортонь ашаглалгада оруулха шухала. Энэ талаар нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ехэ харюусалгатай байна. Промышленна предприятинууд дээрэ, колхозууд ба совхозуудта түрэлгын гэрнүүдые, хүүгэдэй яслинууд ба садуудые олошоруулха зорилго табигдана. Томодхогдоһон колхоз бүхэндэ түрэлгын гэр, хүүгэдэй ясли бариха арга боломжо бии байна. Гадна, колхоз бүхэндэ ниитын бани бариха хэрэгтэй.

Аймагуудтахи партийна ба советскэ органууд болбол медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые политическээр хүмүүжүүлхэ талаар ехэ зорилготой байна. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа советскэ интеллигенциин ехэ отряд мүн. Тэдэнэй идейнэ ургалта тухай, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые хангалга тухай асуудал партийна организацинуудай анхаралда хододоо байха зэргэтэй.

Ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ хүдэлмэреэ улам һайжаруулха, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлэн, арад зондо үнэн сэхээр алба хэхэ гээшэ элүүрые хамгаалгын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ зорилго болоно.

ФЗО-гэй шэнэ һургуулинууд

Ажалай резервнүүдэй Министерство фабрично-заводской һуралсалай 16 шэнэ һургуули эмхидхэжэ байна.

Тиимэ һургуулинууд Азербайджанска ССР-тэ, Сталинградска, Ростовско, Актюбинска, Новосибирскэ, Горьковско, Кировскэ ба ороной бусад областьнуудта нээгдэхэнь.

(ТАСС).

ГРУЗИДА САМГОРСКО УҺАЛУУРИИН СИСТЕМЫН ВЕРХНЕ-МАГИСТРАЛЬНА КАНАЛ НЭЭГДЭБЭ

ТБИЛИСИ, ноябриин 11. (ТАСС). Грузидахи ирригационно ба энергетическэ тон ехэ барилгын — Самгорско уһалууриин системын Верхне-магистральна каналые ашаглалгада оруулга һаяхан баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргэгдэбэ.

Самгорско уһалууриин системые барилга 1947 ондо, нүхэр И. В. Сталинай үүсхэлээр эхилһэн юм. Верхне-магистральна каналые ашаглалгада оруулгаар энергетическэ тон орёо барилгын шухала хүдэлмэриин шатань дүүргэгдэбэ. Тус системэ хадаа Грузиин столица Тбилисидэ ойро шадарай хахад гоби газарнуудые уһаар хангаха юм.

Тбилисскэ водохранилище хэдэн арбаад миллион кубометрын хэмжээтэй. Республикын элдэб районуудай 100 мянган колхознигууд тус канал барилгын хүдэлмэридэ ехэхэн оруулалта хэһэн байна. «Самгорводстройн» управлениин ба «Грузгидроэнергострой» трестын олон мянган гэшүүдтэй коллективүүд канал барилгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсээ. Барилгын үедэ 4.800 мянган кубометр шорой ба хабсагай малтагдаһан, 285 мянган кубометр бетон ба түмэр-бетон һуулгагдаһан байна.

Каналые ашаглалгада оруулга бүгэдэарадай һайндэр болоо. Тус һайндэртэ олон мянган тбилисецүүд, республикын элдэб районуудһаа ерэһэн олон тоото делегацинууд, Закавказьеын ахадүү республикануудһаа ерэһэн айлшад хабаадаа. Митинг дээрэ Грузиин КП(б)-гэй Центральна Комитедэй ба Грузинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө Грузинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ З. Н. Чхубианишвили үгэ хэлээ.

Самгорско уһалууриин системэдэ нүхэр И. В. Сталинай нэрэ олгохо тухай Грузинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ митинг дээрэ уншагдаа.

Митингдэ хабаадагшад нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ бэшэгые ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр, үни удаан замхашагүй альгаташалга доро хүлеэн абаһан байна.

Арадай сүүдүүдые һунгалгада бэлэдхэл

Арадай сүүдүүдые һунгалгада бэлэдхэл орон дотор улам үргэдэжэ байна.

Белорусска ССР-тэ һунгуулиин округуудай хилэнүүд тодорхойлогдоһон, һунгагшадай списогүүдые табилга ба тодорхойлолго эхилһэн байна. Зуун мянгаһаа дээшэ агитаторнууд һунгагшадые «һунгалтанууд тухай Дүримтэй» танилсуулна, дэлхэй дээрэ эгээ демократическа советскэ сүүд тухай хөөрэжэ үгэнэ. Олон агитпунктнуудта һунгагшадай суглаанууд үнгэргэгдэжэ, арадай судьянар ба арадай заседательнууд тоосоогоо хэһэн байна.

Харьковска областиин городууд ба тосхонуудтахи партийна организацинууд һунгуулиин пунктнуудта хүдэлмэрилхынь тула 56 мянган агитаторнуудые томилоо. Арадай судьянар 332 коллективүүдэй суглаанууд дээрэ тоосоогоо хээ. Суглаанда хабаадагшад судьянарай ажал ябуулгые һайшаагаад, үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна.

Киргизидэ һунгуулиин округуудые ба һунгуулиин пунктнуудые тодорхойлолго дүүргэгдээ. Түлөөлэгшэдэй ба счётно комиссинуудай составуудта промышленностиин, хүдөө ажахын түрүүшүүл, багшанар, врачууд оруулагдажа, баталагдаһан байна. Юстициин органууд СССР-эй гражданинуудай эрхэнүүд ба уялганууд тухай, социалистическэ хуули гаргалга тухай лекцинүүдые эмхидхэнэ.

Кабардинска АССР-эй, Чкаловска, Талды-Курганска, Свердловско ба бусад областьнуудай городууд болон тосхонуудта арадай судьянар һунгагшадайнгаа урда тоосоно, сүүдэй хүдэлмэрилэгшэд советскэ хуули ёһо тухай элидхэлнүүдые хэнэ.

Манай республика дотор

Орденууд ба медальнуудаар шагнагдаба

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Указаар, СССР-эй мяханай ба һүнэй промышленностиин Министерствын олон тоото хүтэлбэрилхы, харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд малажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ ба буйлуулха ажалда олон жэлдэ оролдосогой һайнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө правительствын орденуудаар ба медальнуудаар шагнагдаба.

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай ветеринарна техник А. А. Каменотрус, комбинадай главна инженер К. А. Карасев, энэ комбинадай холодильнигай начальник Е. А. Чаплин, «Скотимпортын» Кыренэй конторын мал абадаг пунктые даагша А. А. Смирнов гэгшэд «Ажалай шэн габьягай түлөө» медаляар шагнагдаа.

«Ажалда шалгарһанай түлөө» медаляар Улан-Удын мяха-консервын комбинадай өөхэнэй цехын начальник Н. Т. Сощенко, «Скотимпортын» Кыренэй конторын ветеринарна врач В. А. Эпова гэгшэд шагнагдаба.

Шэнэ барилганууд

«Бурмонголстрой» трестын барилгын-монтажна контора Улан-Удэ городто хэдэн шэнэ гэрнүүдые барижа байна.

Сталинай нэрэмжэтэ улицада 24 айлай байха гурбан дабхар гэр баригдажа байна. Банзаровай нэрэмжэтэ улицада 18 айлай байха гэрэй барилга эхилэнхэй. Лысая горада һургуулиин хоёр дабхар байшан баригдажа байна. Батарейкэдэ һохор хүнүүдэй Бүхэроссийска обществын үйлэдбэриин мастерской баригдажа байна. Тэрэ гэрэй барилга жэлэй дүүрэтэр дүүргэгдэхэ юм. Куйбышевай нэрэмжэтэ улицада байһан столовын нэгэ дабхар байшан гурбан дабхар болгогдохонь. Тэндэ БМАССР-эй советскэ уранзураашадай союзай мастерской орохо юм.

Улан-Удэ городто баригдажа байгаа административна ба байрын элэ гэрнүүдэй барилганууд манай республикын центрые шэнэдхэн байгуулха генеральна түсэбэй ёһоор эрхилэгдэжэ байна.

Ш. Сергеев.

Улан-Удын шэлэй заводые шэнэлэн байгуулгада Новосибирскын проммонтажын стахановска бригада хүдэлмэрилдэг юм. Тус бригада нүхэр Зайцевай хүтэлбэреэр машинно-ванна цехын монтаж хэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үдэрэйнгөө нормые 160 процент хүрэтэр дүүргэдэг электросварщик Ю. Кутуев, дээдэ таладань бригадир Зайцев ажаллажа байна.

М. Минеевэй фото.

Тобшо һонинууд

◆ **Залуушуул нормоёо үлүүлнэ.** Оперо ба баледэй театрын шэнэ барилгада ажалладаг В. Арсентьевэй комсомольско звено үдэрэйнгөө нормые 240 гаран процент, Краснослободцевой звено — 120 гаран процент хүрэтэр дүүргэнэ.

◆ **1000 центнер соломо һүрилбэ.** Хориин аймагай «Улаан Одон» колхоз 1000 центнер соломо полинууд дээрэһээ зөөжэ һүрилбэ.

◆ **Шэнэ экспозици.** Бурят-Монголой уранһайханай музей советскэ уранзураашадай шэнэ зурагуудые Москваһаа абаба. Тэдэнэй дунда: И. Тоидзын, Бубновай болон бусадай зурагууд, скульптурна хүдэлмэринүүд бии.

Үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэбэ

Ториин аймагай Бургалтайн сомоной «Улаан-Бургалтай» колхозой малшад малайнгаа үбэлжэлгые жэшээтээр үнгэргэхын түлөө хоорондоо социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Малай үбэлжэлгэдэ тус колхозой ямараар бэлэдхэһэниие һаяхан гүрэнэй комисси шалгаба. Жамбал Гырыловэй хүтэлбэрилдэг хониной-товарна фермэ үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхээ гэжэ тус комисси тэмдэглэбэ. Сосор Сансуев, Дымбрыл Балданов, Чойроб Цыденов ба Жамсаран Банзараксаев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг хонидой отаранууд үбэлжэлгэдэ илангаяа һайнаар бэлэдхэһэн байна. Эдэ отарануудай хонид үбэлэй дулаан байраар хүсэд хангагданхай. Хонидой эдихэ тэжээл шэрэжэ асаргадаһан, мүшэр, зелёнко мэтын тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдэһэн байха юм.

Хонишодой жэшээгээр Чултум Гармаевай, Цырендыжит Золтуевагай хүтэлбэрилдэг эбэртэ бодо малай гүүртэнүүд үбэлжэлгэдэ мүн лэ һайнаар бэлэдхэһэн, малаа тэжээлээр ба дэбисхэрээр гүйсэд хангаһан байна.

П. Раднаев.

Мүрысөөндэ илагша

1951 оной үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө БМАССР-эй инвалидуудай кооперациин артельнүүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Энэ мүрысөөнэй ябасые Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба профсоюзуудай областной Соведэй президиум һаяхан хаража үзөөд, «Труд» гэжэ олзоборилгын артелиин коллектив тус мүрысөөндэ илаа гэжэ тоолобо.

Энэ артель хадаа гурбадахи кварталайнгаа түсэбые бүхы ассортиментээр 109,3 процент дүүргэхэһээ гадна, бүтээн гаргаһан продукциингаа өөрын үные 3,6 процентээр химдаруулһан байна.

Тиимэһээ, тус артелиин коллективтэ гурбадахи шан үгэхэ гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет ба облпрофсоведэй президиум тогтообо.

Республикын аймагуудта орооһото культурануудай ба хартаабхын үрһэ хаалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной ноябриин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороохото культурын үрһэ хаалга	Хартаабхын үрһэ хаалга
Баргажанай	94,0	113,4
Иволгын	75,4	43,1
Тарбагатайн	73,5	61,5
Түнхэнэй	70,3	48,7
Курумканай	60,0	46,2
Заиграйн	58,8	37,6
Прибайкальска	55,1	71,4
Байкало-Кударын	53,2	82,6
Хориин	49,8	30,1
Кабанскын	49,4	111,1
Мухаршэбэрэй	48,8	54,8
Бичурын	46,8	55,7
Зэдын	45,6	16,3
Кяхтын	44,0	20,0
Кударын	42,7	81,4
Хэжэнгын	35,9	25,9
Сэлэнгын	35,0	38,7
Баунтын	33,4	46,8
Ториин	31,1	40,1
Закаменай	25,1	63,8
Яруунын	22,1	—

Үрһэ хаалгые удааруулна

Эрхим шанартай үрһэн үндэр баян ургасын үндэһэ һуури мүн гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Гэбэшье, Хориин аймагай Кульска сельсоведэй «Гигант» колхоз энэ шухала хүдэлмэриие тон хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Үрһэ сэбэрлэлгын хүдэлмэридэ ойройдоо 2—3 хүн табигданхай. Теэд тэдэншье хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Тиимэһээ энэ колхоз үрһэ хааха түсэбөө ойройдоо 20 гаран процент дүүргээ.

Саашадаа энэ хүдэлмэридэ эрид хубилалта хэжэ, ерэхэ жэлэй тарилгада эрхим шанартай үрһэ бэлдэхэ гээшэ колхозой хойшолуулашагүй зорилго мүн.

А. Мангатханов.

Нарин ба нарибтар нооһотой хони үсхэбэрилхэбди

Хонин ажал хүгжөөхэ табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө манай колхозой гэшүүд оролдосо ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Энэ түсэб дүүргэлгын база болохо «меринос» үүлтэрэй 500 толгой хонидые тусхай отара болгоод харууһалжа байнабди. Энэ отара бэлшээреэр һайн, уһалууряар хангагданхай газарта байраланхай, хонидынь үбэлэй дулаан байраар бүрин хангагданхай. Энэ жэлдэ хонидые искусственнаар ороондо оруулха пунктын байра, мүн хонишодой байха гэр тэндэ баригдаа.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, хонидой үүлтэрые һайжаруулха, нооһонойнь шанарые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хонидые искусственнаар ороондо оруулга угаа ехэ удхашанартай. Тиимэһээ энэ шухала хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэн байнабди. 1953 оной эсэстэ нютагайнгаа үүлтэрэй хонидые нарин ба нарибтар нооһотой үүлтэрэй хонидоор бүрин һэлгэхэбди. Хонидые искусственнаар ороондо оруулхын тула «алтайска» ба «рамбулье» үүлтэрэй I ба II классай 22 хусанууд хэрэглэгдэнэ.

Хонидой энэ отарые даагшаар хонин ажал дээрэ үнинэй хүдэлмэрилжэ, дүршэл ехэтэй болоһон хонишон Санжидма Хайнчикова хүдэлмэрилнэ. Бусад хонишодынь комсомолецууд юм. Тиимэһээ энэ отара комсомольско гэжэ нэрлэгдэнхэй.

Д. Цыремпилов,
Бичурын аймагай Харлунска сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна комитедэй инструкторай үүргэ дээшэлүүлхэ

ВКП(б)-гэй обкомой IV пленум хадаа партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, партийна эхин организацинуудые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ, партидоторой бүхы хүдэлмэриие эрид һайжаруулха гэжэ партиин горкомуудые, райкомуудые ба айкомуудые уялгалһан юм.

ВКП(б)-гэй горкомуудай, райкомуудай болон айкомуудай хүдэлмэринь инструкторнуудай ажал-ябуулгаһаа, тэдэнэй политическэ бэлэдхэлһээ, мэргэжэл шадабариһаа нилээд дулдыдаха байна. Инструкторнууд хадаа партийна эхин организацинуудтай саг үргэлжэ холбоо барисаатай байха, партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие зүбөөр табиха, дутагдалнуудые саг дары усадхаха хэрэгтэнь парторганизацинуудта туһалха, партийна организациин секретарьта хододоо зүбшэл заабари үгэжэ байха уялгатай.

Инструкторнуудай ажал-ябуулгые зүбөөр эмхидхэн, партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ тэдэниие хододоо һургадаг комитедтэ амжалта туйлагдадаг гэжэ бодото байдал дээрэһээ харагдана.

Энэ талаарнь ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой инструкторнуудай хүдэлмэриие анхаралдаа абамаар байна. Тус айкомой инструкторнууд ехэнхи сагаа партийна эхин организацинуудта үнгэргэдэг. Айкомой секретарьнууд нүхэд Цыденов, Раднаев, Тенитов гэгшэд парторганизацинуудта инструкторнуудайнгаа ошохоһоонь урид тэдэнэртэ заабари үгэжэ, партийна ямар эхин организацида юу хэхэ тухайда, партийна эхин организацинуудай секретарьнуудта ямар туһаламжа хэрэгтэй байһан тухайда хододоо хэлэжэ үгэдэг юм. Инструкторнуудай бусажа ерэхэдэнь, ямар партийна организацида, хэн инструкторай, юу хэһэн тухай һонирхожо, инструкторнуудай табиһан шухала асуудалнуудые зүбшэдэг, тэдэнэй үүсхэлые хододоо дэмжэдэг юм.

Жэшээлхэдэ, айкомой хүдөө ажахын таһагай инструктор нүхэр Дмитриев июль һара соо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организацида ошоһон байгаа. Тус парторганизациин хүдэлмэриие һайнаар шэнжэлээд, тэрэнэй секретарь нүхэр Цыбиковтэ ямар туһаламжа хэрэгтэй байһыень нүхэр Дмитриев элирүүлбэ. Парторганизациингаа хүдэлмэриин түсэб табихадань нүхэр Цыбиковтэ тэрэ туһалаа. Тэрэ түсэбынь партийна бюрогой заседани дээрэ харагдаад, мүн партийна суглаан дээрэ хэлсэгдэжэ баталагдаһан байха юм. Бүхы коммунистнуудынь түсэбэй ёһоор партийна хүдэлмэридэ хабаадуулагдажа, тэдэнэртэ партийна даалгабаринууд үгтэһэн байна. Инструктор нүхэр Дмитриев малай фермэнүүд, тракторна ба таряанажалай бригаданууд дээрэ хүдэлмэрилдэг агитаторнуудай составые секретарьтайнь хамтадаа дахин хаража үзөөд, хэдэн хүниие шэнээр томилуулаа, агитаторнуудай семинар үнгэргэлсөө. Ажахынгаа шиидхэхы һалбаринуудта коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табилгадань энэ партийна организацида туһалалсаба. Таряанажалай бригадада, малажалай фермэ дээрэ партийна группанууд эмхидхэгдээ. Тэрэнэй ашаар колхозникуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри нилээд һайжаржа, социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэбэ.

Партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулһанай ашаар, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ажахыдаа амжалтануудые туйлаа. Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээд, үрһэ, страховой фонднуудые хаажа байна. Ниитын малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө эндэхи колхозникууд эсэшэ сусашагүй тэмсэнэ.

ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой инструкторнууд партийна эхин организацинуудта ошоходоо, тэдэнэй хүдэлмэриин дутуу дундануудые элирүүлхэ тэдыгээр хизаарладаггүй, дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые дары абадаг байха юм. Жэшээлхэдэ, айкомой инструктор нүхэр Давыдова Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида ошоод байхадаа, тэрэнэй хүдэлмэриин горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлбэ. Удаань тус колхозой партийна организациин хүдэлмэри тухай асуудал ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседани дээрэ табихые дурадхаһан байна. ВКП(б)-гэй айкомой бюро тэрэ асуудал зүбшэн хэлсээд, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин хүдэлмэриин дутуу дундануудые шууд усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан шиидхэбэри гаргаа.

Партиин айкомой инструкторнууд шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хинан шалгаха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэдэнэр эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэдэг юм.

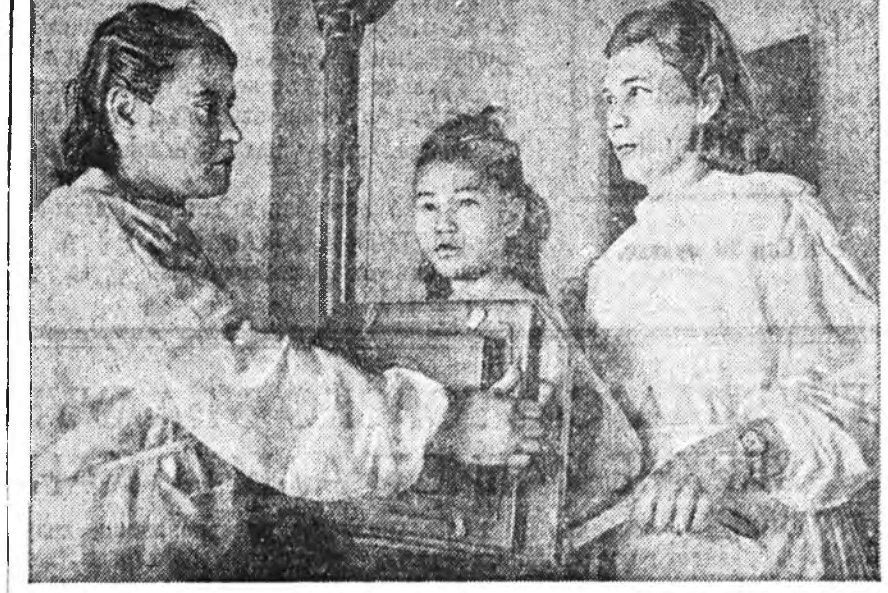
ВКП(б)-гэй Курумканай айком аппарадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө саг үргэлжэ хэжэ, тэндэ инструкторнуудынь хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэдэг.

Гэбэшье, партиин зарим айкомуудай секретарьнууд инструкторнуудай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, саг үргэлжэ партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ һургаха хэрэгтэ анхарал табидаггүй байна. Зарим айкомуудай инструкторнуудынь хүдөө ажахын ба политическэ кампанинуудые үнгэргэхэ түлөөлэгшэд болгогдоод, тусхайта хүдэлмэрээ һайнаар эрхилхэ аргагүй байдаг. Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй Баргажанай айкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһагай инструкторнууд нүхэд Михайлов, Цыбиков гэгшэд үбһэ хуряалгын ба таряа тушаалгын үедэ хэдэн һараар колхозуудта түлөөлэгшэд болгогдон эльгээгдэдэг байгаа.

ВКП(б)-гэй Баргажанай айком инструкторнуудай һуралсал эмхидхэдэггүй, аппарадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө хэжэ, партийна хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэггүй байха юм.

Партийна комитедэй инструктор болбол партийна эхин организацинуудта ошожо, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулха, гаргаһан шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэл эмхидхэхэ уялгатай. Тиимэһээ тэдэнэй үүргые улам дээшэлүүлхэ, партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ инструкторнуудые һургаха асуудал ВКП(б)-гэй айкомуудай гол анхаралда байха зэргэтэй.

А. Яськов,
ВКП(б)-гэй обкомой партийна информациин секторые даагша.

Баунтын аймагай больницын дэргэдэ хүүгэдэй санатори эмхидхэгдэбэ. Санатори болбол мэргэжэлтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдөөр ба аргалалгын шэнэ шэнэ хэрэгсэлнүүдээр хангагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аймагай больнично-аргалалгын нэгэдэлэй главна врач З. Зязева, санаториин главна врач, аймагай Соведэй депутат А. Бутырина (зүүн гарһаа) гэгшэд рентгенэй шэнэ кабинет соо Калининай нэрэмжэтэ колхозһоо ерэһэн һурагша Н. Карпушкина гэгшые үзэжэ байна.

М. Минеевэй фото.

Хорин табан жэл врачаар хүдэлмэрилнэ

Манай республикын столицын медицинскэ олониитэ невропатолог В. М. Мешаак, инфекционист В. С. Бобова гэгшэдэй врачаар хүдэлмэрилжэ эхилһээр 25 жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Юбилярнууд хадаа советскэ хүнүүдэй элүүрые хамгаалха талаар олон жэлдэ оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилжэ байна.

Тэдэнэр Томскын гүрэнэй университедэй медицинскэ факультет дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, 1926 онһоо хойшо Бурят-Монголой эмнэлгын эмхи зургаануудта хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Мешаак Дээдэ-Удын областной больницын врач-физиотерапевтээр томилогдоһон байха юм. Түрүүшын үдэрһөө эхилэн һайнаар хүдэлмэрилжэ, арад зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлдэг һэн. Тэрэ үедэ врач Мешаагай үүсхэлээр гурбан физиотерапевтическэ кабинедүүд бии болгогдоһон байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ Улан-Удын эвако-госпитальнуудта хүдэлмэрилхэдөө, нүхэр Мешаак фронтдо шархатагшадта туйлай ехэ туһаламжа үзүүлһэн, олон хүниие эдэгээжэ, армида ба ажалдань тэхэрюулһэн байна. Энээниие нүхэр Мешаагай абаһан олон тоото баясхалан ба бэшэгүүд гэршэлнэ.

Республикын правительство Вильгельм Мартыновичын ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, тэрээндэ Бурят-Монголой АССР-эй габьяата врачын хүндэтэ нэрэзэргэ олгоһон байна.

Инфекционно үбшэниие аргалха мэргэжэлые шэлэһэн Вера Сергеевна Бобова хорин табан жэл соо оролдосотой һайнаар ажаллажа байна. Нүхэр Бобова инфекционно үбшэниие аргалха хүдэлмэридэ энэ үе соо олон врачнар ба медицинскэ сестрануудые һургаһан байха юм. Вера Сергеевна болбол республикын арад зоной ба медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Тиимэ дээрэһээ городой хүн зон тэрэниие ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй депутат болгон һунгаһан байна.

Нүхэр Бобовагай ажал-ябуулга үндэрөөр сэгнэгдэжэ, тэрээндэ РСФСР-эй ба БМАССР-эй габьяата врачын хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоһон байна. Врач Бобова «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор хоёр удаа шагнагданхай.

Юбилярнуудай хүндэлэлдэ болоһон городой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанда хабаадагшад врачнар Мешаак ба Бобова гэгшэдые халуунаар амаршалба. Эдэнэртэ БМАССР-эй элүүрые хамгаалгын министрын баясхалан хүргэгдэһэн, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой президиумэй Хүндэлэлэй грамота барюулагдаһан байна.

С. Шейкин.

Хүдөөгэй лектори хүдэлмэрилжэ эхилбэ

Сэлэнгын аймагай Ноёхоной долоонжэлэй һургуулиин дэргэдэ хүдөөгэй лектори (ударидагшань тус һургуулиин директор нүхэр Н. Г. Бадмаев) сентябрь һарада эмхидхэгдэһэн юм. Мүнөө лекториин гэшүүд — багшанар, врач, агроном болон бусад мэргэжэлтэд колхозникуудай дунда лекцинүүдые хододоо үнгэргэнэ. Жэшээнь, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой малшадта 8 дахин лекци уншагдаа. Нүхэд Д. Б. Улымжиева, Н. Г. Бадмаев гэгшэд эб найрамдалай түлөө бүхы дэлхэйн ажалшадай тэмсэл тухай лекцинүүдые уншаа.

Нёдондоной̆нгоо алдуунуудые дабтана

Байгша оной октябриин 15-һаа манай республикын колхозуудта агрозоотехническэ гурбан жэлэй курсануудай занятинууд эхилээ. Олон мянгаад колхозникууд советскэ агробиологическа наукын, хүдөө ажахын новаторнуудай түрүү дүршэлэй туйлалтануудые шудалжа байна.

Гэхэтэй хамта, гүрэн түрын удхашанартай энэ шухала хэрэг Курумканай аймагта тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа, нёдондоной алдуунууд дахин дабтагдажа байна. Аймагай хүтэлбэрилхы организацинуудай энэ хэрэгтэ анхарал багатайгаар хандаһан дээрэһээ колхозникуудай агрозоотехническэ һуралсал түрүүшын үдэрһөө таһалдуулагдаа. Нёдондо аймагай хүдөө ажахын таһагай ба Баргажанай МТС-эй мэргэжэлтэд колхозникуудай һуралсалые хүтэлбэрилөөгүй һэн. Тэрэшэлэн аймагай хүдөө ажахын таһагай хүдөө ажахын пропагандын группа юушье хэдэггүй, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые согсолон шудалдаггүй байгаа. Тэрэнэй эсэстэ 1950 ондо түсэбэй ёһоор тус курсануудта 510 колхозникуудые һургахын оронда оройлоо 67 хүниие һургаһан байха юм. Үнгэрэгшэ жэлэй алдуунууд мүнөө жэлдэ хараада абтаагүй, усадхагдаагүй байна.

Ажалшадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдком болбол үшөө августын 6-да һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, мүнөө жэлдэ колхозникуудай һуралсал эмхитэйгээр эхилхэ тухай дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаһан ба бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Гэбэшье, тэрэ шиидхэбэреэ бодото хэрэг дээрэ дүүргэжэ шадаагүй, мүнөө хүрэтэрөө аймагай нэгэшье колхоздо занятинууд эхилээдүй байха юм. Тиихэдэ Хрущевой, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта эмхидхэгдэһэн курсануудта зааха багшанаршье олдоогүй байһаар. Зарим колхозуудта кур[…] нуудай ба кружогуудай багша[…] раар бэлэдхэл багатай хүнүүд том[…] логдонхой Аймагай хүдөө ажах[…] таһагай ба Баргажанай МТС[…] мэргэжэлтэд энэ хүндэтэй хүдэлм[…] ридэ барандаа хабаадуулагдаа[…] Зарим колхозуудта курсануудта һ[…] раха һурагшад үшөө олдоогүй, һ[…] ралсалай группанууд бүридхэгдөө[…] байха юм. Тиихэдэ занятинууд[…] үнгэргэхын тула тусхай байра ай[…] гай нэгэшье колхоздо түхеэрэгдэ[…] гүй.

Аймагай хүдөө ажахын таһаг ку[…] сануудта зааха багшанартай э[…] хидхэлэй-методическа семинар […] нөө хүрэтэр үнгэргөөдүй. Аймаг[…] хүдөө ажахын таһагай хүдөө аж[…] хын пропагандын группын ахала[…] ша зоотехник нүхэр Дармаин «М[…] лай үбэлжэлгэдэ колхозуудай бэл[…] хэлые шалган абажа дүүргээд, һ[…] ралсалай асуудалые шиидхэ[…] эхилхэбди» гэжэ һанаа амархан[…] хөөрэжэ байдаг. Тэрээнһээ бай[…] гай, энэ зоотехник хадаа һуралсал[…] талаар колхозуудта ямар хүдэлм[…] риин ябуулагдажа байһан ту[…] юушье мэдэдэггүй.

БМАССР-эй хүдөө ажахын М[…] нистерствын хүдөө ажахын проп[…] гандын управлениин хүдэлмэрил[…] шэд Курумканай аймагай кол[…] зуудта колхозникуудай агрозоо[…] ническэ һуралсалай мүнөө хүрэт[…] рөө эхилээгүй байһаниие мэдэ[…] байгаад, ямаршье хэмжээ абана[…] Мүн хүдөө ажахын пропаганд[…] тус аймагай группада мэргэжэл[…] дэй дутуу байбашье, тэрээниие м[…] гэжэлтэдээр хүсэд дүүрэнээр бү[…] дүүлхын түлөө пропагандын упр[…] лени оролдоногүй.

Курумканайхид колхозникууд[…] һуралсалые һайнаар ябуулхын т[…] лөө бүхы хэмжээнүүдые абаха б[…] гэжэ найдагдана.

Ц. Нимаев.

Анхаралаа табинагүй

Хонидые искусственнаар ороондо оруулга хонидой тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха хэрэгтэ угаа ехэ туһатай гэжэ республикын олон колхозууд өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ ойлгоо. Мүн энээн тушаа «1951—1955 онуудай туршада республикын колхозуудта хонин ажал хүгжөөхэ ба нооһо ехээр бэлэдхэхэ хэмжээнүүд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоол соо онсо тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Гэбэшье, энэ шухала хэрэгтэ Хориин аймагай Хориин сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түр[…] лэгшэнь нүхэр Трунёв) анхара[…] хүсэд хандуулнагүй. Хонидые [..]кусственнаар ороондо оруулха [..] дэлмэриие тус колхоз октябр[…] 15-һаа эхилхэ ёһотой аад, мү[…] хүрэтэр эхилээдүй, 700 хони иск[…] ственнаар ороондо оруулха түс[…] тэй аад, нэгыеншье ороондо ор[…] лаадүй байһаар.

Хонидые искусственнаар ороо[…] оруулха түсэбөө таһалдуулаа һ[…] хонин ажал хүгжөөхэ табан жэл[…] гээ түсэбые таһалдуулхабди гэ[…] энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд мэ[…] нэ гээшэ гү, али үгы гү?

А. Мангатханов.

Малай шэнэ байранууд баригдаба

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Кяхта) барилгашадай бригада 200 толгой үхэрэй, 500 тахяагай байха байрануудые бариба. Эдэ байранууд һайнаар түхеэрэгдэнхэй юм.

Мүн тус колхоз хонидоо искус[…] веннаар ороондо оруулха ш[…] пункт нээбэ. Мүнөө энэ пункт […] холо гараэн хонидые ороондо ор[…] лаад байна.

Эрхим агитатор

Дунда Худанай сомоной Ворошиловска долоонжэлэй һургуулиин багша нүхэр Л. Раднаева Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. 1947 ондо тэрэ агитатораар томилогдоһон байгаа. Нүхэр Раднаева агитационно хүдэлмэриин дүй дүршэл ехэтэй, колхозникуудай дунда хүндэтэй агитатор болонхой.

Энэ агитатор орон доторхи ба хилын саанахи событинууд тухайда, эб найрамдалые хамгаалхын түлөө бүхы дэлхэйн арадуудай тэмсэл тухайда ажалшадта хөөрэжэ үгэдэг юм. Социалистическэ газар таряалангай түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай, ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ талаар колхозникуудай урда парти, правительствын табиһан зорилгонууд тухай тэдэнтэй хөөрэлдөө хэдэг байна.

Лхамацу Раднаева таряа хуряалгын үедэ колхозникуудай дунда 10 гаран хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Гадна, «дайшалхы хуудаһа» 12 удаа гаргаа, 20 гаран лозунг бэшэжэ, полевой стануудта үгөө.

Нүхэр Раднаевагай шадамар пропагандист байһан туладань ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айком Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо эмхидхэгдэһэн, Сталинай биографиие шудалха политһургуулиин хүтэлбэрилэгшөөр томилоо. Тус политһургуулида 30 гаран комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуул һуралсана. Пропагандист Раднаева занятияа һонирхолтойгоор, идейно-политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэнэ. Нүхэр Раднаева болбол өөрынгөө политическэ эрдэмые дээшэлүүлхын тула ехээр оролдоно. Энэ жэлдэ «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» тэрэ шудалжа эхилбэ.

П. Содбоев.

Бурят-монгол үзэг бэшэг шудална

Ново-Селенгинскдэ бурят-монгол үзэг бэшэг шудалха кружок хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Тус кружогто хабаадалсагшад—партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд БМАССР-эй Минпросоор баталагдаһан тусхай программын ёһоор бурят-монгол үзэг бэшэг шудална. Кружогые ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Г. Д. Мантаев, мүн багша нүхэр Лумбунова ударидана. Занятинуудынь һарадаа гурба дахин үнгэргэгдэхэ юм.

В. Бадашкеев.

ШУХАЛА УДХАШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

Номой худалдаа наймаае эрид һайжаруулха

Советскэ хүн бүхэн политическэ, уранһайханай болон бусад номуудые ехэ һонирхолтойгоор саг үргэлжэ уншажа байдаг болонхой. Манай олониитэ ажалшадай культурна эрилтэ үдэрһөө үдэртэ улам бүри ургажа байна. Ажалшадай энэ эрилтые бүрин гүйсэдөөр хангажа, тэдэниие коммунистическээр хүмүүжүүлгэ манай орон дотор айхабтар ехэ удхашанартай дээрэ тоологдоно. Большевистскэ парти ба советскэ правительство энэ хэрэгтэ халуун анхаралаа хандуулна. Советскэ Союз дотор элдэб һонин асуудалнуудаар шэнэ шэнэ номууд, журналнууд болон газетэнүүд жэлһээ жэлдэ ехэ олоор хэблэгдэн гарана.

Эдэ номуудые арад зоной дунда үргэнөөр тарааха гээшэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэг мүн. Тиимэһээ ном тараагшадай урда тон ехэ харюусалгатайшье, хүндэтэйшье зорилго табигданхай. Манай республика доторхи номой худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда өөһэдынгөө энэ хүндэтэ үүргые оролдосотой һайнаар дүүргэдэг, ажалшадай культурна эрилтые хангалгада хайхарамжатайгаар хандадаг, арад зондо хүндэтэй хүнүүд олон. Жэшээлхэдэ, аймагуудтахи номой магазинуудые даагшанар Т. Н. Плотникова (Сэлэнгэ), А. Н. Сахно (Кабанск), Б. Ш. Болотова (Кудара-Сомон), П. Г. Ларионова (Богдарино) гэгшэд ажал хүдэлмэридөө һайн үльгэр жэшээ харуулна.

Тэдэнэр ном тараалгаар энэ жэлэйнгээ гурбан кварталай түсэбые 130—140 процент дүүргэһэн байха юм.

Зүгөөр, бүхыдөө республика дотор, илангаяа хүдөө нютагуудта, номой худалдаа наймаа эмхидхэлгэ тон хангалтагүй байна. Олохон аймагуудтахи номой магазинууд литература тараалгаар түсэбөөшье дүүргэнэгүй. Курумканай, Хэжэнгын, Ториин аймагуудай номой магазинууд, мүн Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Бичурын аймагай Бага-Куналейн сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи, Хонхолой тосхоной (Мухаршэбэр) номой магазинууд муугаар хүдэлмэрилнэ.

Номой худалдаа наймаае һайнаар эмхидхэхэ, ажалшадай дунда литература үргэнөөр тарааха тушаа олонхи аймпотребсоюзуудай ехэ муугаар хүдэлмэрилдэг байһые тэмдэглэхэ шухала. Республикын аймпотребсоюзууд договороор хараалагдаһанай ёһоор Книготоргын магазинуудһаа 520 мянган түхэригэй литература худалдажа абаха зэргэтэй байһан аад, минии 323 мянган түхэригэй литература худалдажа абаһан байна. Энэншье ехэнхидээ һургуулиин учебнигүүд байха юм. Ториин, Хэжэнгын, Баргажанай, Түнхэнэй аймпотребсоюзууд ном худалдажа абаха түсэбөө энэ жэлэй 9 һарын турша соо минии 17—23 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ Ториин аймпотребсоюзай магазинууд (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Лубсанов) хүдөө нютагуудта тараахын тулада гурбан һара соо оройдоо 300 түхэригэй номуудые худалдажа абаһан байна. Тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй, Кяхтын, Иволгын, Прибайкальска аймпотребсоюзууд номой худалдаа наймаае тон муугаар эмхидхэнэ.

Хүдөө нютагуудта номой худалдаа наймаа эмхидхэлгын иимэ хангалтагүй байһаниинь юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, потребкооперациин зарим хүдэлмэрилэгшэд номой худалдаа наймаа эмхидхэлгэдэ хайша хэрэгээр хандана. Энэ шухала хэрэгые тоохогүй ябадал гаргадаг хүдэлмэрилэгшэдшье бии. Тэдэнэр болбол номой базарнуудые, нүүдэл киоскнуудые эмхидхэхэ тухай анхарнагүй. Номой магазинуудые даагшанар, потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дунда ном тараалгада хүдөөгэй эдэбхитэдые хабаадуулжа шаданагүй.

Номой худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд болбол ажалшадай культурна эрилтые хараадаа абажа, хүдөө нютагуудта элдэб һонин номуудые тарааха ябадалда анхаралаа хандуулнагүй. Тиимэ дээрэһээнь номой ассортимент ехэ хангалтагүй байдаг. Зарим аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд Бурмонгизай 1950—1951 онуудта хэблэн гаргаһан [..]муудые худалдажа абахаяа арса[…] байха юм. Курумканай аймагай [..]мой магазинда бурят-монгол хэ[…] дээрэ бэшэгдэһэн уранһайханай [..]хёолнууд байдаггүй шахуу. Ха[…] бурят-монгол хэлэн дээрэ хэбл[…]дэн гараһан политическэ ба ур[…] һайханай номуудые уншаха дура[…] хүнүүд аймаг доторнь олон бай[…] юм. Тус аймпотребсоюзай пра[…]ниин түрүүлэгшэ нүхэр Осипов, [..] номой магазиниие даагша нүх[…] Борбонова гэгшэд колхозуудта, [..]левой стануудта болон малажал[…] фермэнүүдтэ ошожо, колхозни[…]дай дунда литература үргэнөөр [..]рааха тухай огто анхардаггүй б[…]на.

Хүдөө нютагуудта элдэб һон[…] номуудые тараалгын иимэ һу[…] байһан ябадалда мүн ВКП(б)-г[…] зарим айкомууд, илангаяа тэдэ[…] пропаганда ба агитациин таһагу[…] нилээд зэмэтэй байна. Тэдэнэр и[…]даа аймаг дотор ном тараалг[…] ямараар ябажа байһыень саг үрг[…]жэ шалгажа байха, номой худ[…]даа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд[…] шухала туһаламжа үзүүлхэ ёһото[…] аад, тиигэнэгүй.

Хүдөө нютагуудта номой худа[…]даа наймаае ойрын сагта эрид һа[…]жаруулха, арад зоной дунда ном[…] пропагандые үргэнөөр дэлгэрүүл[…] арад зоной культурна эрилтэнүүд[…] бүрин гүйсэдөөр хангахын тула[…] зохихо хэмжээ-ябуулгануудые […]раалха ба бэелүүлхэ шухала.

С. Бардамова.

Нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

МОСКВА КРЕМЛЬ.

...ууехэ Октябрьска социалисти-...революциин 34 жэлэй ойтой ...мдуулан Танда ба Советскэ ...арадуудта манай дүлэтэ ...алгануудые хүргэнэбди.

...герскэ ажалша арад хадаа ...сүлөөрэлгын ба сэсэглэн ...алтын эхиниинь болоhон энэ ...угаа ехэ баяртайгаар, үнэн ...ай ба баяр баясхалангай мэ...тайгээр hайндэрлэжэ байна, ...истическэ байгуулалтын ба ...рамдал хамгаалгын талаар ...сэсэн мэргэн, бата хүтэлбэри ...туйлаhан советскэ арадай шэ амжалтануудые баяртайгаар hайшаана. Социализм байгуулха талаар урдаа байhан зорилгонуудые туйлаха шэнэ хүсэнүүдые венгерскэ ажалша арад эдэ амжалтануудhаа абана, эб найрамдал хамгаалха агуухэ хэрэгтэ өөрынгөө оруулалта хэхын тулада хүсэеэ хайралхагүй байна.

Манай эб найрамдалай ба манай ерээдүйн хүгжэлтын сахюул—хүсэн түгэлдэр Советскэ Союз мандаха ба hалбаран хүгжэхэ болтогой!

Манай агуухэ багша, манай арадай үнэн хани инаг Сталин мандаха болтогой!

Ажалшадай Венгерскэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэhөө РАКОШИ МАТИАС, Генеральна Секретарь.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет

нүхэр И. В. СТАЛИНДА

...ндэтэ нүхэр Сталин!

...ууехэ Октябрьска социалисти-...революциин 34 жэлэй алдар-...той дашарамдуулан, Болга-... коммунистическэ партиин ...ральна Комитет манай сэсэн ...ба инаг эсэгэ, багша ба ... Танда, героическа большевистскэ партида ба тэрэнэй шал-... Центральна Комитедтэ ахэ...эгээн халуун амаршалга ...нэ.

...гариин коммунистическэ пар-...тэшүүд ба манай ороной ажал-... Агуухэ Октябриин үдэрые ...гөө эгээн ехэ ба баярта hайн-...жэ hайндэрлэнэ. Хүн түрэл-...түүхэдэ шэнэ саг үеые бай-...ан ба социализмда ошохо ...арадуудта нээhэн Агуухэ ...брьска социалистическэ рево-...бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта-...р болгарска арадые фашист-...ба капиталистическэ бооол-...hоо сүлөөлхэ аргагүй байгаа, ...риин Арадай Республикада ...листическэ байгуулалта тухай ...а аргагүй байгаа.

...энэртэ агуухэ Советскэ Сою-...арадуудай үзүүлдэг ахадүүгэй ...ехэ туhаламжые, мүн нүхэр ...н, Танай эсэгэ ёhоной ха-...анхарал оролдолго ба зүб-...үүдые үдэр бүри үзэжэ, ма-...ороной ажалшад социализм ...hаруул замаар зориг түгэл-...ошожо ябана, Балкануудта дээ...бүхы дэлхэй дээрэ эб най-...л сахин хамгаалхын түлөө ...гээр тэмсэнэ, дайе эб най-...л илаха гэжэ батаар найдана.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Советскэ Союзай арадуудhаа очдоо эгээн хүндэтэ хани дэлхэй дээрэ манда, манай арадта байхагүй. Танда ба агуухэ Советскэ Союзда халуунаар инаглан дуралалга ба хизааргүй үнэн байха сэдьхэл болгарска олон миллион ажалша гражданинуудай зүрхэнүүдтэ үдэр бүри улам хүсэтэйгөөр бадаржа байна, өөрынгөө эгээн агуухэ туйлалта болохо ахадүүгэй болгаро-советскэ хани барисаае бүхы хүсэеэ хамгаалха ба бэхижүүлхэ гэhэн тэдэнэй эрид шиидхэбэри ургажа байна. Болгаро-советскэ хани барисаае нюдэнэй сэсэгы мэтэ хамгаалха гэhэн манай мартагдашагүй Георгий Димитровэй нангин захяань манай арадай шухалын шухала хэрэг болоо. Советскэ Союзтай манай ороной холбоонуудые hуларуулжа шадаха хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй. Советскэ Союзай арадуудай ба болгарска арадай ахадүүгэй хани барисаан хадаа зориг бадаруулагша, бүгэдые илагша агуухэ хүсэн гээшэ, тэрэ хадаа дайсадые айлган, хэтэ мүнхэдөө бадаран байха юм.

Бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй баяр жаргалай тулада олон олон жэлнүүдтэ элүүр мэндэ ажаhуухыетнай, манай хүндэтэ нүхэр Сталин, Танда бүхы зүрхэнhөө хүсэнэбди.

Хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы дэлхэйн ажалшадай эгээн гэрэлтэ hайхан hайндэр—Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ой мандаха болтогой!

БОЛГАРСКА КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет

нүхэр И. В. СТАЛИНДА

...СКВА, КРЕМЛЬ.

...ууехэ Октябрьска социалисти-...революциин 34 жэлэй ойн ... Финляндиин коммунистичес-...рти хадаа, нүхэр Сталин, Тан-...Бүхэсоюзна Коммунистическэ ...шевигүүдэй) партида ба бүхы ...скэ арадта өөрынгөө дайшал-...уаэтэ амаршалга хүргэнэ.

...ы дэлхэйн ажалшад ба бүхы ...рессивнэ хүнүүд дэлхэйн бүхы ...үдые капиталистическэ дар-...hаа сүлөөлхэ зам зааhан, ...й дээрэ түрүүшын социалисти-... гүрэнэй тогтоhон үдэрые агуу-...зоригжолой мэдэрэлтэйгээр тэм-...нэ.

...ольшевигүүдэй партяар хүтэлбэ-...дэhэн героическа советскэ арад ...змда эсэргүү тэмсэлдэ, ком-...змын амгалан асари ехэ ба-...да туйлаhан агуухэ илалта-...араа социалистическэ систэ-... булюу hайниие тодорхойгоор ...улаа. Советскэ Союз хадаа ...соорондын эб найрамдалай, ...ратиин ба социализмын хүсэ-...тэм, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй туг баригшань болоhон байна.

Кореядэ эли агресси хэжэ, эб найрамдалда дуратай демократическа бусад оронуудта англо-американска империалистнуудай аюул тохёолдуулжа байhан мүнөө үедэ, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн, бүхы дарлагдаhан ба сүлөөлэ дуратай бүхы арадууд бата бэхи эб найрамдал тухай өөhэдынгөө найдабариие эб найрамдалай фронтын авангард—Советскэ Союзтай, большевистскэ партитай, бүхы дэлхэйн ажалшадай гениальна вождь, агуухэ Сталинтай холбоно.

Эб найрамдал хамгаалхын түлөө энэ тэмсэлдэ Танай жэшээ дагажа, Финляндиин ажалша арад тэрэшэлэн хабаадана.

Коммунизм байгуулагша — советскэ арад мандаха болтогой!

Арадуудай хани барисаанай түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө түрүү тэмсэлшэ, Маркс—Энгельс—Ленинэй хэрэгые агуухэ үргэлжэлүүлэгшэ нүхэр Сталин мандаха болтогой!

ФИНЛЯНДИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

Бразилиин Компартиин ЦК-гэй телеграмма

нүхэр СТАЛИНДА

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

...ууехэ Октябрьска социалисти-... революциин 34 жэлэй ойн ...эй дашарамдуулан, героичес-...оветскэ арадые, алдарта боль-...стскэ партиин ба тэдэнэй агуухэ вождь, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэнь бүхы дэлхэйн арадуудай гениальна хүтэлбэрилэгшэ Генералиссимус Сталиниие амаршалнабди.

ЛЮУБС КАРЛОС ПРЕСТЕС.

Иосиф СТАЛИНДА

...СКВА.

...тябрьска социалистическэ ал-... революциин 34 жэлэй ойе ...эрлэжэ байгаа советскэ ара-... ба большевистскэ партиин ...эртэ баяртайгаар нэгэдэнэбди, эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэмсэлдэ прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй гениальна вождиие амаршалнабди.

ХОСЕ МАНУЭЛЬ ФОРТУНИ, Гватемалын Коммунистическэ партиин Генеральна секретарь.

Нүхэр СТАЛИНДА

...СКВА, КРЕМЛЬ.

...донезиин коммунистическэ ... социализмhаа коммунизмда ... ябадалда ехэ амжалтануудые ...жа байгаа Советскэ Союзай ... ба коммунистическэ пар-... амаршална. Советскэ Союзай ...ра коммунистическэ партиин ба тэрэнэй вождь нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро бүхы hалбаринуудаар үшөө ехэ амжалтанууд туйлагдаха, энэнь бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай бата найдабари болохо байна гэжэ этигэнэбди.

ИНДОНЕЗИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Нүхэр СТАЛИНДА

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Австриин прогрессивнэ хүн зоной үмэнэhөө Центральна Комитедтэ, илангаяа бүхы оронуудай ажалшадай хани ба багша нүхэр Сталинда манай дайшалхы ахадүүгэй амаршалга хүргэнэбди.

Гитлеризмые илаhан түүхэтэ илалтын hүүлээр, арадай ажахын угаа ехэ шэнэ дэбжэлтэ туйлаад, коммунизм тээшэ урагшаа этигэл түгэлдэр ябажа байгаа социалистическэ Советскэ Союз бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай эгээн хүсэтэ түшэг тулгуури мүн.

Социалистическэ Советскэ Союз хадаа арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бага нацинуудай бэеэ даанхай байдалай хамгаалагшань мүн.

Австрийска хүдэлмэришэн анги, Австриин ажалшад эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ, эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ өөрынгөө оруулалта хэхын тулада бүхы хүсэеэ зорюулна.

АВСТРИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ

Кубагай арадай-социалистическэ парти хадаа социализм ошохо замые хүн түрэлгэндэ нээhэн, национальна бэеэ даанхай байдал туйлаха замые колониальна ба хахад колониальна оронуудта гэрэлтүүлhэн Агуухэ Октябрьска революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан, алдарта большевистскэ партиие, эб найрамдалай ба арадуудай тэмсэлэй агуухэ туг баригша Иосиф Сталиниие амаршална.

ХУАН МАРИНЕЛЬО, БЛАС РОКА.

Гавана.

Советскэ Союз.

МОСКВА.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан, эб найрамдалай түлөө австралийска тэмсэлшэдэй үмэнэhөө советскэ арадта, тэрэнэй агуухэ вождь, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай туг баригша И. В. Сталинда ахадүүгэй амаршалга хүргэнэбди.

АВСТРАЛИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан, бүхы монгол арадhаа, Монгол Арадай Республикын правительствоhаа ба минии зүгhөө үнэн зүрхэнэй эгээн халуун амаршалгануудые тогтоон абахыетнай, Таниие ба Танаар дамжуулан ССР Союзай Правительствые, Советскэ Союзай арадуудые гуйнаб.

Советскэ Союзай ба бүхы дэлхэйн ажалшадтай хамтадаа ябажа, монгол арад Агуухэ Октябриин алдарта ойе бүхы дэлхэйн ажалшадай агуухэ hайндэр гэжэ баяртайгаар hайндэрлэнэ.

Гансахан лэ Октябрьска революциин агуухэ илалта ба советскэ арадай туhаламжа хадаа национальна болон социальна дарлалтаhаа сүлөөлөө, сүлөөтэ ба бэеэ даанхай ажабайдалай hаруул замые нээгээ гэжэ манай арад хододоо агуухэ баясхалангаар hанажа ябана, hанажа ябаха байна. Гансахан агуухэ советскэ арадай эбдэршэгүй хани барисаанай ба бүхы талын саг үргэлжын бодото туhаламжын ашаар лэ, манай арад эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалаа дайшалан абаад, батадхажа, мүн өөрынгөө ороной олон зуун жэлэй экономическа болон культурна гээгдэлые үгы хэжэ шадаhан байна.

Монгол арад коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ, дай үүдхэгшэ американо-английска этэгээдүүдэй бүхы аашануудта эсэргүү бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ СССР-эй арадуудай асари ехэ илалтануудые угаа ехэ баяртайгаар харана.

Агуухэ Советскэ Союзай туhаламжада түшэглэн, монгол арад өөрынгөө орондо социализм байгуулха условинуудые амжалтатайгаар байгуулна, агуухэ Советскэ Союзаар толгойлогдоhон эб найрамдалай хүсэн түгэлдэр лагериин зэргэдэ эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна.

Монгол арад хадаа эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай, бүхы дэлхэйн арадуудай эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай найдамтай түшэг тулгуури—агуухэ Советскэ Союзтай эбдэршэгүй хани барисаагаа саашадаашье улам бэхижүүлхэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие найдуулнаб.

Бүхы дэлхэйн ажалшадай баяр ба жаргалай тулада олон олон жэлнүүдтэ элүүр мэндэ ажаhуухыетнай хүсэнэб.

Монгол Арадай Республикын премьер-министр маршал Х. ЧОЙБАЛСАН.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

нүхэр Н. М. ШВЕРНИГТЭ

МОСКВА

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Германска Демократическа Республикын ба бүхы Германиин эб найрамдалда дуратай хүнүүдэй үмэнэhөө, мүн өөрынгөө зүгhөө Танда, мүн Танаар дамжуулан Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумдэ болон арадуудта үнэн зүрхэнэй амаршалга ба баяр хүргэхые зүбшөөрыт. Германиин нэгэдэл hэргээхын түлөө, эбэй договор баталхын түлөө тэмсэлдэнь, манай амгалан экономико ба бодото арадай культура байгуулха хэрэгтэнь Германска Демократическа Республикада Советскэ Союзай Правительствын ба арадуудай үзүүлжэ байгаа хэмжээгүй ехэ, hайн сэдьхэлтэ туhаламжын болон дэмжэлгын түлөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхые хүсэнэб.

Энээниие мэдэрэн, мүн баяр баясхалангай тэмдэг болгон, Германска Демократическа Республикын арад ба правительство единэ, демократическа, эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулхын түлөө, эб найрамдал хамгаалхын түлөө, табан жэлэй түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлээ шангадхана, энэнь түрүүшын социалистическэ гүрэнэй тогтоhоор 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан хүдэлмэришэдэй, таряашадай, албахаагшадай, наукын ба искусствын ажал-ябуулагшадай бэедээ даажа абаhан олон тоото уялгануудhаа харагдана. Германска Демократическа Республика ба эб найрамдалда дуратай бүхы немецүүд эб найрамдалда дуратай советскэ арадтай, бүхы ажалшадай хани ба багша Иосиф Виссарионович Сталинтай таhаршагүй хани барисаагаар холбоотой байна.

ВИЛЬГЕЛЬМ ПИК, Германска Демократическа Республикын Президент.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр

нүхэр А. Я. ВЫШИНСКИДЭ

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан, минии халуун амаршалга хүлеэн абахыетнай Таниие гуйнаб.

Бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түшэг тулгуури — Советскэ Союзай жэшээлэшэгүй хүсэн түгэлдэр болохыень, манай хоёр орон—Хитад ба СССР-эй хоорондохи агуухэ хани барисаанай үдэр бүри улам ехээр бүхэжэхыень хүсэнэб.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Административна Соведэй премьер ба Арадай Центральна Правительствын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

Генералиссимус И. В. СТАЛИНДА

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан Болгариин Арадай Республикын Правительствын ба бүхы болгарска ажалшадай үмэнэhөө эгээн үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые ба коммунизм байгуулгада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, демократиин ба социализмын бага бэхи түшэг тулгуури болоhон Советскэ Союзай хүсэ шадалай саашадаа урагалгада улам шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень ахадүү советскэ арадуудта хүсэhэн манай халуун хүсэлнүүлые хүлеэн абахыетнай хүндэтэ нүхэр Сталин, Таниие гуйнаб.

Эб найрамдалда дуратай, прогрессивнэ бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhын ба зол жаргалай тулада үни удаан жэл соо элүүр энхэ ажаhуухыетнай, манай инаг дуратай багша ба вождь, нүхэр Сталин, Танда үнэн зүрхэнhөө хизааргүй баяртайгаар хүсэнэбди.

В. ЧЕРВЕНКОВ, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Бүхы дэлхэйн ажалшадай алдарта hайндэр, Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойн үдэр, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда, танаар дамжуулан СССР-эй Правительствода ба бүхы советскэ арадта тэмсэжэ байгаа Кореяын арадай үмэнэhөө халуун амаршалга хүргэнэб.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциhаа үндэhэтэй советскэ арадай түүхэтэ илалтанууд хадаа өөрыгөө сүлөөлхын түлөө, эб найрамдалай ба демократиин түлөө тэмсэлдэ бүхы дэлхэйн ажалшадые зоригжуулдагтаа адли манай арадые хододоо зоригжуулна. Октябриин идеянүүд мүнхэ ба илагдашагүй, тэдэнэр эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудта ерээдүйн гэрэлтэмэ байдал тээшэ зам заана. Тэдэнэй зоригжуулагша хүсэниинь американска колонизаторнуудай агрессидэ эсэргүү хүндэ бэрхэтэй шэн зоригтой тэмсэлдэнь манай арадые дэмжэнэ.

Агуухэ Октябриин ойе бүхы дэлхэйн ажалшадтай хамта тэмдэглэжэ байха зуураа манай арад болбол Кореяын сүлөөлэгшэ ба үнэн сэхэ хани нүхэр — ахадүү советскэ арадые тусхай баясхалантайгаар ба гүнзэгы хүндэлэлтэйгөөр амаршална.

Коммунизм байгуулгын хэрэгтэ шэнэ hайн амжалтануудые туйлахыень советскэ арадта хүсэнэбди, бүхы хүн түрэлтэнэй зол жаргалай тулада үни удаан жэл соо элүүр энхэ ажаhуухыетнай, манай инаг дуратай багша, Танда хүсэнэбди.

КИМ ИР СЕН, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

нүхэр И. В. СТАЛИНДА

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан Румынска Арадай Республикын Правительствын ба өөрынгөө үмэнэhөө СССР-эй Правительствода ба Танда үнэн зүрхэнhөө амаршалга хүргэнэб.

Алдарта Советскэ Армяар сүлөөлэгдэhэн румынска арад болбол СССР-эй бүхы талын туhаламжын ашаар өөрынгөө эхэ орондо социализмые шэн габьяатайгаар байгуулна, Танай гениальна хүтэлбэри доро илаhан социализмын агуухэ ороной толгойлдог эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эрэлхэг зоригтойгоор хабаадалсана.

Румынска арад хадаа эб найрамдалай ба прогрессэй түлөө тэмсэлэй илагдашагүй түшэг тулгуури, эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы арадуудые үнэн сэхээр хамгаалагша Советскэ Союзда, арадуудай гениальна багша ба хүтэлбэрилэгшэ Танда баясхалантай ба инаг дуратай байhанаа мэдүүлнэ.

Румынска арад болбол бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhын ба зол жаргалай тулада өөрынгөө агуухэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень коммунизм байгуулжа байгаа советскэ арадта хүсэнэ.

Румынска Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ д-р Петру ГРОЗА.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

Генералиссимус СТАЛИНДА

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан албанска арадай, Албаниин Арадай Республикын Правительствын ба өөрынгөө үмэнэhөө, нүхэр Сталин, Танда, советскэ арадуудта ба Советскэ Правительствода үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэнэб.

Албанска арад болбол Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин алдарта hайндэртэй дашарамдуулан хизааргүй баяртай байhанаа мэдүүлнэ, дэлхэйн бүхы арадуудта баяр баясхалантай энэ үдэр манай арад империалистическэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү, эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ арадуудай тон найдамтай түшэг тулгуури бологшо социализмын Эхэ орондо — Советскэ Союзда, манай арадые дайсадhаа абарhан, эрхэ сүлөө ба илалта асарhан, мүнөө манай арадай hалбаран бадаралгын ба ажабайдалай эшэ үндэhэн болоhон, бүхы хүн түрэлтэнэй вождь нүхэр Сталин, Танда инаг дуратай ба гүнзэгы баясхалантай байдагаа үшөө дахин мэдүүлнэ.

Манай арад хадаа Советскэ Союз дотор бэелүүлэгдэжэ байгаа коммунизмын агуухэ барилгануудые айхабтар ехэ hайшаалтайгаар ажаглан харана, өөрынгөө аша туhын ба бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhын тулада үшөө ехэ амжалтануудые туйлахыень советскэ арадта үнэн зүрхэнhөө хүсэнэ.

Өөрынгөө партяар хүтэлбэрилэгдэдэг, марксизм-ленинизмын мүнхэ принципүүдтэ үнэн ба Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин идеянүүдээр зоригжуулагдадаг албанска арад Ажалай албанска партиин тогтоогдоhоор 10 жэлэй ойтой тудаhан Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойн урдахана Советскэ Союзай, нүхэр Сталин, Танай туhаламжаар социализм байгуулха ба эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үшөө ехээр элсүүлжэ байна.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ой мандаха болтогой!

Алдарта Советскэ Союз ба уласхоорондын пролетариадай вождь, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай агуухэ туг баригша, инаг нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Армиин генерал Энвер ХОДЖА, Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

Вьетнамай Демократическа Республикын Президентын телеграмма

Генералиссимус И. В. СТАЛИНДА

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Вьетнамска Демократическа Республикын арадай ба правительствын үмэнэhөө өөрынгөө гүн гүнзэгы, үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые Танда өөртэтнай, Советскэ Союзай Правительствода ба арадта хүргэнэб.

Генералиссимус Сталинай ба большевигүүдэй партиин алас холые хараhан хүтэлбэри доро советскэ арад коммунизм тээшэ түргөөр ошожо ябана. Советскэ Союзай алдарта амжалтанууд арадай демократиин оронуудай национальна байгуулалтада, дарлагдаhан арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ гүнзэгыгөөр зоригжуулна ба туhаламжа болоно.

Советскэ арадай героическа жэшээ даган ябажа, вьетнамска арад эсэсэй илалтын түлөө, бодото национальна бэеэ дааха байдалай ба нэгэдэлэй түлөө тэмсэнэ. Элүүр мэндэ үни удаан ажаhуухые Танда хүсэhэн минии гүн гүнзэгы хүсэлэнгүүдые, Генералиссимус, тогтоон абыт.

ХО ШИ МИН.

Естественно-научна темээр хөөрэлдөөн

Газар голоо тойроод эрьелдэдэг гэжэ хайшан гээд тодоруулааб?

Газарай голоо тойрон эрьелдэдэгые олон аргаар баталжа болохо юм.

Эрдэмтэд Газарые зүбөөр хэмжэжэ үзээд, тэрэ хадаа түб түхэреэн бэшэ, харин хоёр талаһаа—полюсуудаараа нэгэ бага үлэ мэдэг налшыһан байдаг гэжэ харуулаа. Газар эрьелдэдэг дээрэһээ заатагүй налшыһан байха ёһотой гэжэ английска эрдэмтэ Ньютон баталһан байна.

Энээниие хайшан гэжэ тайлбарилхаб?

Хэрбээ аргамжын үзүүртэ шулуу уяад түргөөр эрьелдүүлээ һаа, аргамжа ехээр татагдадаг, заримдаа таһа һүршэдэг байна. Энэ юуб гэхэдэ, шулуу эрьелдүүлхэдэ центробежнэ хүсэн бии болоно гээшэ. Тэргын мөөридэ наалдаһан шабар хадаа мөөриин эрьелдэхэдэ холо хаягдашадаг. Энэ хадаа мүн лэ центробежнэ хүсэнэй бии болоһон ябадалаар тайлбарилагдана.

Манай бүмбэрсэг дэлхэй эрьелдэжэ байдаг дээрэһээ центробежнэ хүсэндэ мүн лэ дайрагдадаг байна. Газар хадаа энэ центробежнэ хүсэндэ таһа бута татагдашахаар тиимэ түргөөр эрьелдэдэггүй. Гэбэшье, энэ хүсэндэ дайрагдахалаа Газарай гадаада түхэлынь бага зэргээр хубилһан байна: Газар түб түхэреэн байхаяа болижо, экватораараа үлэ мэдэг үргэн болоһон ба энээнтэй нэгэн хамта полюсуудаараа налшыһан байна.

Зураг дээрэ Газарай эрьелдэдэг голынь дээрэһээ доошонь зурагдажа харуулагданхай Энэ гол Газарай хойто ба урда полюсуудаар гарадаг гэжэ бидэ мэдэнэбди. Хоёр полюсууд хүдэлнэгүй, газарай нюруугай бусад бүхы хубинуудынь полюсуудһаа холо байха туламаа бүри түргэнөөр эрьелдэнэ. Экваторта байһан хубинуудынь эгээл түргэнөөр эрьелдэдэг. Экватор гэжэ юуб гэхэдэ, хоёр полюсуудай тэг дундань байдаг, Газарые хойто ба урда хоёр полушаринуудта хубаадаг сахариг мүн. Экваторта байһан газар болбол минута соо, тухайлан хэлэхэдэ, 300 километр түргэнөөр эрьелдэдэг. Эгээл иимэһээ дэлхэйн бүмбэрсэг экватораараа үргэн болоһон, полюсуудаараа налшыһан байна.

Газарай хэмжээе зүбөөр тодорхойлходо, экваторай хүндэлэниинь Газарай хойто ба урда полюсуудай хоорондохи зай талаһаа 43 километр ута байба. Энэ хадаа тон бага гээшэ. Газарые зураг дээрэ зүбөөр зураа һаа тэрэнэй налшыһаниинь мэдэгдэхэшьегүй байна. Зүгөөр энэ хадаа Газарай налшыһан тухайда Ньютоной хэһэн баталамжын зүб байһаниие хүсэд гэршэлээ.

Газар голоо тойроод эрьелдэхээ гэнтэ болишобо гээд үзэе (иимэ юумэн хэзээдэшье болохогүй байна). Тиигээ һаа юун болохо байгааб гэжэ таанар мэдэхэ гүт? Тиигээ һаа Газарай центробежнэ хүсэн үгы боложо, энэ хүсэнэй ашаар Газарай экваторто тогтожо байһан океануудай уһаниинь полюсууд тээшэ урдашаха һэн. Тиин оройдоол хоёрхон: хойто полярна ба урда полярна океанууд үлэжэ, тэдэнэй хоорондохи талань Газарые тойроһон угаа томо нэгэ материк болошохо байгаа.

Газарай эрьелдэдэгые гэршэлһэн үшөө хэдэн баримтанууд бии юм. Тэдэнһээ эгээ эли тодо баримтые французска физик Фуко гэгшэ 100 шахуу жэлэй саада тээ харуулаа һэн.

Парижын нэгэ үндэр гэр соо Фуко ута проволокодо 30 шахуу килограмм юумэ уяжа, маятник хэһэн байна. Зүгөөр энэ маятник ханын часын маятнигһаа бага зэргэ илгаатай байгаа. Юуб гэхэдэ, ханын часын маятник нэгэл зүгтэ, Фукогой хэһэн маятник — олон зүг тээшэ хүдэлхэ байгаа.

Маятник бүхэн, Фукогой хэһэн тиимэ томо гү али богони утаһанда бага юумэ үлгэжэ хэһэн заахан маятник, түрүүшын түлхиһэн нэгэл шэглэл руу хүдэлхые хододоо оролдодог гэжэ наукаар гэршэлэгдэнхэй. Хэрбээ маятнигай һуурииешье иишэ тиишэнь эрьюулхэдэ маятник түрүүшынгээл шэглэлээр хүдэлдэг байна.

Маятнигай энэ шанарые хэрэглэн, Газарай эрьелдэгые мэдэжэ болохо байна гэжэ Фуко ойлгоо һэн. Фукогой маятнигаа үлгэһэн гэрэй потолок, мүн бүхы гэр хадаа газарай эрьелдэхэдэ эрьелдэлсэдэг, маятнигые хүдэлгэхэдэ маятник өөрөө түрүүшынгээ лэ шэглэлээр хүдэлхэ гэжэ оролдодог, Газарай эрьелдэдэг шэглэлдэ эсэргүүсэн хүдэлдэг байна. Тиимэһээ, Газарай эрьелдэхэдэ маятнигай хүдэлжэ байһан гэрэй багахан углуу гаргажа хүдэлөө һаа, маятник болбол гэртэ орходоо өөрынгөө хүдэлһэнэй шэглэлые хубилгаха баатай болодог.

1851 ондо өөрынгөө туршалгые Фукогой түрүүшынхеэ туршахадань, тэрэнэй тухайламжануудынь тон тодоор баталагдаба. Маятнигые хүдэлгэһэнэй һүүлээр нэгэ хэдыхэн минута болоод байхада маятнигай хүдэлжэ байһан шэглэлынь хубилжа эхилбэ гэжэ тэндэ суглараһан хүнүүд бултадаа хараа һэн. Энэ хадаа Газарай эрьелдэһэнэй эсэстэ лэ болобо гэжэ ойлгосогой байгаа.

1931 ондо Фукогой туршалга Ленинградта хуушанай Исаакиевска сүмэ соо бүри ехэ хэмжээндэ туршагдаа һэн. Маятнигай проволокын утань 98 метр, тэрээндэ уягдаһан юумэниинь 60 килограмм байгаа. Энэ угаа томо маятник нэгэ дахин хүсэд хүдэлхэдөө 20 секунда соо үргэлжэлдэг байгаа.

Тус маятнигай иимэ удаанаар 3—4 дахин хүдэлхэдэнь тэндэ байһан хүнүүдэй олонхинь (тэндэ 7 мянга шахуу хүн байгаа) энэ маятник өөрынгөө шэглэлые Газарай эрьелдэдэг шэглэлдэ орходоо бага зэргэ хубилгаа гэжэ ажаглаһан байна.

ШАТАРААР СССР-эй XIX ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛХЫН ТҮЛӨӨ

Ноябриин 10-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ физическэ культурын ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедтэ 1951 ондо шатараар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөнүүдтэ хабаадагшадай хоорондо жэрэбэ барилган болобо.

Жэрэбэ бариһанай үндэһөөр турнирта хабаадаха һууринууд иигэжэ тодорхойлогдоо гэбэл: № 1—гроссмейстер С. Флор (Москва), № 2—дэлхэйн чемпион гроссмейстер М. Ботвинник (Москва), № 3—мастер И. Липницкий (Киев), № 4—гроссмейстер Д. Бронштейн (Москва), № 5—мастер Н. Новотельнов (Грозный), № 6—гроссмейстер В. Смыслов (Москва), № 7—мастер В Симагин (Москва), № 8—мастер Т. Петросян (Москва), № 9—СССР-эй чемпион гроссмейстер П Керес (Таллин), № 10—мастерай кандидат Е. Терпугов (Москва) № 11—мастер Н. Копылов (Ленинград), № 12—мастер Л. Аронин (Московско область), № 13 —мастер Е. Геллер (Одесса), № 14—гроссмейстер И. Бондаревский (Ленинград), № 15—гроссмейстер А. Котов (Москва), № 16—мастер Ю. Авербах (Москва), № 17—мастер О. Моисеев (Москва), № 18—мастер М. Тайманов (Ленинград).

Ноябриин 11-дэ 1-дэхи тур болоо.

Котов Бронштейниие, Ботвинник Моисеевые, Смыслов Геллерые шүүгээ.

Бондаревский Новотельновые, Липницкий Авербахые, Копылов Петросяниие, Керес Терпуговые шүүһэн байна.

Симагин—Аронин ба Флор—Тайманов гэгшэд тэнсээ.

Хоёрдохи тур ноябриин 14-дэ болохо. (ТАСС).

Советскэ футболистнуудай амжалта

ВАРШАВА, ноябриин 12. (ТАСС). «Динамо» команда (Тбилиси) ба Польшын тон хүсэтэй командануудай нэгэн —сэрэгэй центральна спортивна клубай командын хоорондо футболоор нүхэрэй ёһоной уулзалга октябриин 11-дэ Варшавада Войско Польскын стадион дээрэ болоо. Тэндэ 50 мянга шахуу зон сугларба Энэ уулзалгань советскэ футболистнуудай командын илалтаар, 2:0 гэһэн тоотойгоор дүүрэв.

1951 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ Л. П. Берияын хэһэн элидхэл тушаа гадаадын мэдээсэлнүүд

ИТАЛИ

РИМ, ноябриин 10. (ТАСС). «Унита», «Аванти» ба «Паэзе» газетэнүүд Агууехэ Октябриин 34 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр Л. П. Берияын хэһэн элидхэлэй удхые толилбо.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, ноябриин 10. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойдо зорюулан, нүхэр Л. П. Берияын хэһэн элидхэлые венгерскэ газетэнүүд ноябриин 7-до толилбо, тус элидхэл мүн будапештскэ радиогоор дамжуулагдаһан байна.

«Советскэ Союзай эб найрамдалай политика—гэжэ «Савад неп» газетэ бэшэнэ, — дэлхэйн бүхы арадуудай зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэнэ. Эб найрамдалай түлөө Советскэ Союзай эсэшэ сусашагүй тэмсэлынь СССР-эй уласхоорондын нэрэ хүндые улам дээшэлүүлнэ. Эб найрамдалда дуратай гадаадын энэ политика хадаа советскэ гүрэнэй хүсэ шадалда тушэглэнэ».

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, ноябриин 10. (ТАСС). Ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр Л. П Берияын хэһэн элидхэлдэ зорюулагдаһан статьянууд бухарестскэ бүхы газетэнүүдтэ толилогдоо.

«Советскэ гүрэнэй — эб найрамдалай хэрэмэй агууехэ хүсэн» гэһэн гаршагтай түрүү статья соогоо «Скынтейя» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Нүхэр Л. П. Берияын элидхэл—уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай событи мүн. Большевистскэ партиин үгэ хадаа прогрессэй ба эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ бүхы хүнүүдэй хүсэ шадалай ба этигэлэй үндэһэ мүн.

Нүхэр Л. П. Берияын элидхэл хадаа эб найрамдал илаха юм гэһэн этигэлые арадта түрүүлнэ. Эб найрамдалай лагерь дайнай лагерьһаа нилээд ехэ хүсэтэй юм гэжэ тэрэ тодорхойгоор харуулна.

Советскэ Союзай туһаламжын ашаар эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдал абаһан румынска арад эб найрамдалай фронтын зэргэдэ омогтойгоор алхална. Нүхэр Г. Георгиу-Дежээр толгойлогдоһон партиин хүтэлбэри доро Румыниин ажалшад эб найрамдал хамгаалха тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ үгэнэ».

МОНГОЛ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА

УЛАН-БАТОР, ноябриин 10. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ой тухай ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр Л. П. Берияын хэһэн элидхэлые Монголой газетэнүүд мүнөөдэр бүрин толилоо.

Нүхэр Л. П. Берияын элидхэл Монголой радиогоор хэдэн дахин дамжуулагдаба.

ГЕРМАНСКА ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА

БЕРЛИН, ноябриин 10. (ТАСС). 1951 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр Л. П. Берияын хэһэн элидхэлдэ зорюулагдаһан түрүү статьяе «Нейес Дейчланд» газетэ толилбо.

Германска Демократическа Республика хадаа «хүсэн түгэлдэр Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдалай лагериин бата бэхи гол хубинь мүн» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

ХИТАД

ШАНХАЙ, ноябриин 10. (ТАСС). 1951 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ Л. П. Берияын хэһэн элидхэлэй удхые ба тэрэнэй портредые мүнөөдэр бүхы газетэнүүд толилбо.

ПЕКИН, ноябриин 10. (ТАСС). Тяньцзинда хэблэгдэдэг «Тяньцзиньжибао» ба «Цзиньбужибао» газетэнүүд түрүү хуудаһануудаа дээрээ Л. П. Берияын элидхэл ба тэрэнэй портрет толилбо.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, ноябриин 10. (ТАСС) Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Московско Соведэй баярай заседани дээрэ Л. П. Берияын хэһэн элидхэлые польско газетэнүүд шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр.

Советскэ Союзай амжалтанууд тухай Л. П. Берияын элидхэл соо хэлэгдэһэн баримтануудые редакционно статья соогоо харуулан, «Курьер цодзенны» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Эдэ баримтанууд хадаа илаһан социализмынороной урагшаа түргөөр дабшаһан тухай гэршэлнэ, амгалан ехэ ажалаараа эб найрамдалай агууехэ лагерьые саг үргэлжэ бэхижүүлжэ байгаа хүсэн түгэлдэр социалистическэ гүрэнэй бодото хүсэнүүдые харуулна».

Коммунизмда ошожо ябаа советскэ арад капитализмтай амгалан мүрысөөндэ илаха байһанаа мэдэнэ гэжэ «Жице Варшавы» газетэ тэмдэглэбэ. Социалистическэ лагерьта дайн хэрэггүй,—амгалан жэл бүхэн тэрэнэй хүсые бэхижүүлнэ.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, ноябриин 10. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Московско Соведэй баярай заседани дээрэ Л. П. Берияын хэһэн элидхэлые түрүү статья соогоо шэнжэлэн, «Лидова демокрацие» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

Барилгын талаар Советскэ Союзай шэнэ амжалтанууд тухай жэл бүри мэдэжэ абанабди. Жэл бүри бидэнэр Ленин—Сталинайороной ажахын ба культурна таһаралтагүй дэбжэлтын гэршэнэр байнабди. Советскэ Союз—манда толотомо жэшээ мүн. Социализмһаа коммунизмда ороһон шэнги хүсэн түгэлдэр, бүхы талын иимэ хүгжэлтые хүн түрэлтэнэй түүхэ үзөөгүй үзэжэ шадахагүй байгаа. Социализм байгуулха хэрэгтэ өөрынгөө ажалые бидэнэй баяжуулдаг дүй дүршэл барагдашагүй ехэ юм. Эб найрамдал тээшэ хэлбэришэгүй дура хүсэлөөр нэбтэрэнги, Сталинай идеянууд дээрэ хүмүүжүүлэгдэһэн советскэ хүнүүдэй туйлалтанууд манние зориглүүлнэ.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, ноябриин 10. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ой тухай нүхэр Л. П. Берияын элидхэлдэ мүнөөдэр бүхы центральна газетэнүүд түрүү статьянуудые зорюулна. Бухарестскэ радио Л. П. Берияын элидхэл тухай үсэгэлдэр ба мүнөөдэр дамжуулга хэбэ.

Л. П. Берияын элидхэл соо хэлэгдэһэн, Советскэ Союзай агууехэ туйлалтанууд эб найрамдалай хүсэнүүдэй илагдашагүй байһанда, социализмын агууехэ ороной улам ургажа байгаа хүсэндэ бүхы үнэн бодолто хүнүүдэй этигэхэ этигэлые бүри бэхижүүлнэ гэжэ «Ромыниа Либера» газетэ түрүү статья соогоо бэшэнэ.

АЛБАНИ

ТИРАНА, ноябриин 10. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ нүхэр Л. П. Берияын хэһэн элидхэлдэ газетэнүүд түрүү статьянуудые зорюулна.

Нүхэр Берияын элидхэл хадаа Ленинэй туг доро, Сталинай хүтэлбэри доро социализм амжалтатайгаар байгуулаад, коммунизм тээшэ бата этигэлтэйгээр ошожо ябаа советскэ арадуудай ехэ туйлалтануудые тодорхойгоор харуулна гэжэ «Зери и Популлит» газетэ бэшэнэ.

Агууехэ Октябриин 34 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ

РИМ, ноябриин 11. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойдо ба итало-советскэ хани барисаа бэхижүүлхэ һарые нээлгэдэ зорюулагдаһан баярай суглаан Римдэ, «Адриано» гэжэ театрын байшан соо болобо.

Итальянска коммунистическэ партиин Генеральна секретарь Пальмиро Тольятти суглаанда хабаадагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, Агууехэ Октябриин 34 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үгэ хэлэбэ.

ЛОНДОН, ноябриин 12. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олоной митинг үсэгэлдэр Лидс гэжэ промышленна центртэ болобо. Тус митингые англо-советскэ хани барисаанай Общество эмхидхээ.

Элидхэлшэдэй хэлэһэн үгэ сугларгашадай угаа ехэ һонирхол татаба.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭ

ПХЕНЬЯН, ноябриин 12. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй ба лисынмановска сэрэгүүдэй шанга добтолгонуудые гэдэргэнь сохижо үргэлжэлөөд, тэдэнэй хүнүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Ноябриин 11-дэ баруун фронт дээрэ Ионьчхониин райондо лисынмановска 9-дэхи дивизиин частьнууд Арадай армиин хамгаала... лини сүмэлхые һэдэжэ, шанга... толгонуудые нэгэтэбэшэ хэһэ...на. Гэбэшье, дайсан ехэ гээлт... ролтодо орожо, гэдэргээ на...даа.

Центральна фронт дээрэ Х...хоньһоо хойгуур американск... дэхи дивизиин, лисынмановск... дохи ба 6-дахи дивизи... частьнууд олон тоото само...даар, танкнуудаар ба артил... дэмжэгдэн, Кимсон тээшэ до...гонуудые хэбэ.

Зүүн фронт дээрэ Арадай... миин соединенинүүд анханай... жүүд дээрээ шанга байлдаан... хэжэ үргэлжэлөө.

СССР-тэй культурна холбоо хэхэ корейск... обществын зургаан жэлэй ой

ПХЕНЬЯН, ноябриин 11. (ТАСС). СССР-тэй культурна холбоо барисаа хэхэ корейскэ обществын 6 жэлэй ойе үсэгэлдэр Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшад тэмдэглээ. Мүнөө үедэ тус общество 1.700 мянган үлүүтэй хүнүүдые нэгэдүүлэнхэй байна. Кореяын городууд ба тосхонуудта энэ обществын 18 мянган ячейкэнүүд байгуулагданхай. Общество болбол коммунизм байгуулха хэрэгтэ советскэ арадай туйлаһан амжалтануудтай, советскэ наукын, искусствын ба литературын туйлалтануудтай Кореяын ажалшадые танилсуулна. А. М Горькиин, А. Н. Толстойн, А. А. Фадеевэй, К. М. Симоновой, Н. С. Тихоновэй ... бусад советскэ уранзохёолш... поэдүүдэй зохёолнууд корейск... лэн дээрэ хэблэгдээд, корейск... шагшадай дунда ехээр һони... уншагдана.

Обществын 6 жэлэй ойтой ... рамдуулан, Советскэ Союзай ... дуудай амжалтануудые хар... фотовыставкэнүүд Кореяын ... городууд ба тосхонуудта нээгд...

Үсэгэлдэр обществын гэшү... баярай суглаан Пхеньянда ... Бүхы залай нэрьемэ альгат... гаар угтагдан, Генералисс... И. В. Сталинда эльгээхэ амар... гын телеграмма баталагдан аб...

Польшын ба Германска Демократическа Республик... хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаа

ВАРШАВА, ноябриин 12. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын ба Польшын хоорондо хэлсээнүүд хэгдэжэ, Польско Республикын ба Германска Демократическа Республикын ...рондо 1952—1955 онуудт до... товарнуудые абалсаха ба ту... нүүд тухай хэлсээн ноябриин ... Варшавада баталагдаа.

Грецескэ парламентын депутадууд-демократууд ту...

АФИНЫ, ноябриин 12. (ТАСС). Грецескэ депутадуудые хуули бусаар түрмэдэ хааһан тушаа олонитын буруушаалай нүлөөндэ орожо, Грециин правительство болбол хэдэн депутадуудые — Сарафио, Гаврилидис, Хаджимихалис, Имвриотис, Проимакис, Цахос ба Илиу гэгшэдые сүлэлгэһөөнь табиха, Афины ерүүлхэ баатай болоо.

Газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Афины ерэһэн депутадууд ...ментда ошожо, депутатска ... дуудаа абаба.

Арадые амаршалһан Гаври... сай амаршалгые «Демокр... газетэ тунхаглаа. Грецескэ сү... һэн ба хаагдаһан патрио... сүлөөлүүлхын түлөө тэмс... гэжэ Гаврилидис арадай д... дуудай нэрэһээ найдуулба.

Египетскэ арадые дэмжэһэн митингнүүд Пакистанда болоно

КАРАЧИ, ноябриин 12. (ТАСС). Английска империалистнуудта эсэргүүсэгшэ Египедэй арадай тэмсэлые дэмжэһэн митингнүүд, суглаанууд ба демонстрацинууд Пакистанда боложо үргэлжэлһөөр. Н... риин 9-дэ Лахорада ехэ де... раци дахин боложо, хэдэн ... хүн хабаадаа.

Йемен ба Саудовско Арави Египедтэй һаналаа нэгэд...

ПАРИЖ, ноябриин 12. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Каирһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Дүтын ба Дунда Востогой «оборонын» системэ эмхидхэхэ тухай США-гэй, Англиин, Францийн ба Турциин дурадхалнууд тушаа Египедэй эзэлһэн хараа бодолые һайшаанабди гэжэ Иеменэй п...тельство Египетскэ правите...да тусхай мэдээсэбэ.

Тэрэшэлэн энэ неделиин ... Саудовско Арави эдэ асууд... даар Египедэй хараа бодолые ... шааһан тухайдаа мэдүүлһэн б...

Английска солдадууд египетскэ арадай эрилтэнүүдые дэм...

ПРАГА, ноябриин 9. (ТАСС). Телепресс агентство Тель-Авивһаа (Израиль) иигэжэ дамжуулна:

Исмаилида үнгэрһэн неделидэ болоһон египетскэ хүдэлмэришэдэй демонстрацида хабаадагшад руу буудахаяа арсаһанай түлөө 190 английска солдадууд түрмэдэ (Суэцкэ каналай зонодо) хаагдаа гэжэ египетскэ недели бүриин прогрессивнэ «Анас» газетэ бэшэнэ.

Английска бусад солдадууд ... дэйнгөө арестовалагдаһан яба... эсэргүү протест мэдүүлһэн ба... циональна сүлөөрэлгын тэмсэ...жэ байгаа египетскэ арадтай ...гэн һаналтай байһан тухайга...дүүлһэн байна. Египетскэ ар... тэмсэл дэмжэхые уряалһан ли...конууд Суэцкэ каналай зоно... английска сэрэгэй олохон ла...нуудта тараагдажа байна.

Дунда Востогто американска империализмын ааша...

ЛОНДОН, ноябриин 11. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр США, Англи, Франци ба Турци хадаа «дунда зүүн зүгэй командовани» гэдэгые «бүридүүлхэ принципүүд» тухай деклараци толилбо. Энэнь агрессивнэ Атлантическа пактын түхэлтэйгөөр байгуулагдаха, Дунда Восток дээрэ американска империалистнуудай агрессивнэ түсэбүүдые бэелүүлхэ ябадал хангаха зорилготой байна.

Американска энэ шэнэ һанаашалгань Дунда Востогой оронуудай олониитын эрид протестнүүдые үүдхэбэ. Дүтын Востогой гүр...дэй национальна интерес... эсэргүү, арадуудай эб найрам... ба аюулгүй байдалда эсэргүү ...лүүлэгдэһэн американска тү...дые бэелүүлгэдэ Египет ба ... бусад гүрэнүүд хабаадахаяа ... ба. Энэ документ хадаа Д... Востогой оронуудые богоол... талаар американска империа...нуудай байгуулжа байгаа сэр... шэнэ союзые буруушааһан ор...дэй олониитэдэ нүлөөлхэ гэһэн ...лоно гэжэ дээрэ заагдаһан дек...циин удхань харуулна.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын ноябриин 13-най номерой 2-дохи нюурта толилогдоһон «Модо бэлэдхэлэй участогуудтахи партийна группанууд» гэһэн статьягай гар табилгые Ж. Будаев гэжэ һаһан унш...гүйгдэбэ.

Алдуу гаргаһан корректор Апхановада хэмжээ абтаба.

Харюусалгата реда...
Ь А ОЧИРО...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора —7-85, отв. секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта— 4-52, сельскохозяйственного ... промышленности—6-84 мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров 16.

Н—03724. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000